

Ditt personvern - vårt felles ansvar

Tid for en personvernpolitikk

2. desember 2022

Haakon Hertzberg og Ingvild Næss

Om rapporten

- 2 år.
- 242 sider.
- 140 anbefalinger og tiltak.
- Kommisjonen står samlet bak anbefalingene, med unntak av én dissens.

Mandatet

- Offentlig forvaltning
- Justis
- Skole- og barnehagesektoren
- Forbruker

Medlemmene

- John Arne Moen (leder)
- Ingvild Næss (nestleder)
- Haakon Hertzberg
- Jill Walker Rettberg (frem til mars 2021)
- Tor-Aksel Busch
- Marianne Høyer
- Dag Wiese Schartum
- Trine Skei Grande
- Finn Lützow-Holm Myrstad
- Helge Veum
- Toril Nag
- Trude Haugli
- Brita Ytre-Arne (fra juni 2021)
- Oddhild Aasberg
- Catharina Nes (sekretariatsleder)
- Janne Kummeneje Loen
- Ailo Ravn Krogh

Om arbeidet

- 18 plenumsmøter, de fleste digitale.
- Tre innspillsseminarer om sentrale tema.
- Seks eksterne utredninger.
- Fått innspill fra barn og unge.
- Løpende kontakt med andre utvalg og ekspertgrupper.

Hovedtemaene

Del 1: Hva er personvern, rettslig rammeverk og teknologiske drivkrefter

Del 2: Personvernets situasjon og utfordringer innen utvalgte sektorer

- Personvern i den digitale forvaltningen
- Personvern i justissektoren
- Personvern i skolen og barnehagen
- Forbrukernes personvern

Del 3: Andre områder kommisjonen har arbeidet med

- Regelkompleksitet og nasjonalt handlingsrom
- Teknologi i personvernets tjeneste
- Åpenhet
- Veiledning, tilsyn og klage

Hovedkonklusjoner – personvern på dagsorden

- Samfunnsgevinstene av digitaliseringen er store.
- Digitaliseringen skjer på bekostning av personvernet.
- Personvern ikke bare et individuelt anliggende – en kollektiv og solidarisk verdi.
- Teknologi avgjørende for å oppnå et bedre personvern.

Hovedkonklusjon: Tid for nasjonal personvernpolitikk

- Føringer for digitaliseringen av samfunnet.
- En nasjonal personvernpolitikk må:
 - ha som overordnet mål å sørge for reell ivaretagelse av personvernet.
 - se personvernet i et helhetlig perspektiv.
 - innebære grundige risikovurderinger.
 - ha særlig oppmerksomhet på sårbare grupper, herunder barn og unge.
 - inkludere en tydelig utenrikspolitisk rolle.
 - utnytte det nasjonale handlingsrommet for regulering.
 - fremme personvernvennlig innovasjon.
 - innebære at offentlig sektor går foran.
 - forutsette et solid kunnskaps- og kompetansegrunnlag.
 - forutsette åpenhet rundt behandling av personopplysninger.
 - forutsette effektiv håndheving.
- Regjeringen bør legge frem en personvernpolitisk redegjørelse for Stortinget årlig, forankret i gjeldende personvernpolitikk.

Personvern i den digitale forvaltningen

- Fragmentert tilnærming til personvern.
- Utilstrekkelig kompetanse og ressurser.
- Manglende vurdering av personvernkonsekvenser.
- Uklare roller og ansvar, spesielt knyttet til deling av personopplysninger.

Personvern i den digitale forvaltningen – anbefalinger

- Tiltak med stor innvirkning på innbyggernes personvern bør hjemles i lov, i stedet for å forskriftsfestes.
- Nødvendig å få på plass en forståelig og anvendelig veileder for vurdering av personvernkonsekvenser i lov- og forskriftsarbeid.
- Veilederen om lovteknikk- og lovforberedelse («lovteknikkheftet») bør oppdateres.
- Vurderinger av viderebruk bør være grundige og offentlig tilgjengelige.
- Nødvendig å utvikle standarder for deling av personopplysninger.
- Profileringsfor å avdekke ulovligheter alltid bør sees som en inngripende behandling som krever solid hjemmel i lov.

Personvern i den digitale forvaltningen – anbefalinger

Offentlige aktører og store teknologiselskaper

- Sosiale medier bør ikke brukes i konkret enkeltsaksbehandling.
- Viktig at det gjøres både personvern- og datastrategiske vurderinger når det offentlige benytter tjenester fra store teknologiselskaper.
- Offentlig forvaltning må tilgjengeliggjøre informasjon til innbyggerne i digitale løsninger uten at personopplysninger samles inn og brukes av kommersielle aktører til kommersielle formål, som for eksempel til å bygge og berike profiler eller deles med tredjeparter.

Personvern i justissektoren

- Alvorlige personvernkrænkelser = kriminalitetsbekjempelse må vike.
- Mangler ved vurderinger av personvernkonsekvenser i lov- og forskriftsarbeider.
- Behov for vurdering av personvernkonsekvenser av politiets metoder.
- Behov for styrking av personvernkompetanse i sektoren.

Personvern i justissektoren

- Utvalg for å utrede metodebruken i justissektoren.
- Vurdere behov for å utvide dagens domstolskontroll av politiets tiltak.
- Tillegg i straffeprosessloven § 170a for å sikre vurdering av at den samlede bruken av ulike etterforskningsmetoder ikke blir et uforholdsmessig inngrep.
- Generelt forbud mot bruk av ansiktsgjenkjenning og annen biometrisk fjernidentifikasjon i offentlige rom.
- Norske myndigheter bør innhente erfaringer fra andre land om ordninger for å filtrere bort overskuddsinformasjon ved beslag av digitale lagringsenheter og vurdere å etablere en lignende ordning.
- Ved masseinnsamling av personopplysninger for nærmere angitte formål, er det viktig at metoder for dataseparasjon følges for å sikre at data kun benyttes til formål lovgiver har vurdert det nødvendig for.

Personvern i skole og barnehage

- Mangel på personvernressurser og kompetanse.

Personvern i skole og barnehage – anbefalinger

- Sentral testing og veiledning.
- Forhandlingsstøtte og -ledelse.
- Behov for en nasjonal tjenestekatalog er stort.
- Statlige myndigheter må ta initiativ til å utarbeide en personvernnorm.
- Bruke offentlig innkjøp aktivt og ved behov investere i nye løsninger.

Forbrukerens personvern

- Makt- og informasjonsasymmetri.
- Lite hensiktsmessig å legge ansvaret for eget personvern på individuelle forbrukere.
- Store deler av det digitale annonsesystemet i dag er ute av kontroll.
- Personvern er i dag ikke en konkurransefordel – ikke like konkurransevilkår.

Forbrukerens personvern – anbefalinger

Atferdsbasert markedsføring

- Flertall: Utrede generelt forbud.
- Mindretall: Mer granulær regulering, ikke generelt forbud.

Åpenhet og informasjon mv

- Strenge informasjons- og åpenhetskrav til hvordan forbrukere profileres og segmenteres ved målretting av annonser og politiske budskap.
- Forbud mot manipulerende design.
- Virksomheter som bruker maskinlæringssystemer for å profilere og segmentere forbrukere bør rapportere hvordan de motvirker diskriminerende effekter i systemene.
- Offentlige myndigheter bør stimulere til utvikling av løsninger og standarder for dataportabilitet og teknisk interoperabilitet.

Veiledning, tilsyn og klage

- Stort behov for veiledning.
- Ofte uklarhet.

Veiledning, tilsyn og klage – anbefalinger

- Opprette tilsynsmyndigheter på europeisk nivå med myndighet og ansvar for å sørge for effektiv håndhevelse av personvernregelverket overfor de globale plattformaktørene, tilsvarende bestemmelsene som er inntatt i Digital Markets Act.
- Styrke Datatilsynet.
- Andre tilsynsmyndigheter med ansvarsområder som har stor og direkte betydning for ivaretagelse av personvern bør veilede.
- Systematisk arbeid for å styrke sektortilsynenes arbeid med personvernregelverket, og for å klargjøre hjemlene for utøvelse av myndighet.
- Tydelige rammer for henholdsvis veiledning og tilsyn i Datatilsynet.

Neste skritt: Høring

NOU

Norges offentlige utredninger 2022: 11

Ditt personvern – vårt felles ansvar

Tid for en personvernpolitikk

NOU 2022:11

Ditt personvern – vårt felles ansvar

